

Хөгжим бол хүний
сэтгэлийг хөдөлгөгч хүч
юм.

Бидний уриа

- Бүгдээрээ хамтдаа
хөгжилтэй-хөгжөөнтэй,
их зүйл сурч мэдэхийн
төлөө тэмүүлцгээе!!

Ардын урлаг
Язгуур урлаг

Сэдэв:

- Монгол ардын хөгжмийн өгүүлэхийн эрхтэнтэй шүтэлцэх урлаг

**Бид өгүүлэх эрхтний
урлагаас суралцмаар
байна.**

**Хөөмий, Исгэрээ, Цуур,
Хулсан хуур, Аман
ташилгын төрлүүдийг
таньж мэдмээр байна.**

Өгүүлэхийн эрхтэнтэй шүтэлцэх урлаг

- Хөөмийлэх урлаг
- Аялан исгэрэх урлаг
- Амаар таших, дэлдэх урлаг
- Цуурын урлаг
- Аман хуурын урлаг

Хөөмийлэх урлаг

Нгггäýèçèí ìíãîëçóóäüí áèé áîëãîñîí ñî, èüí íýã ãàéðàìøèã íü ò°°ìèéН
урлаг юм.

Ìíãîëè ò°°ìèé 4 ò°ð°ë áàéдаг.

□ **Хàððèðàà** ò°°ìèé áóðó öýýæíèé ãçíýýñ òçðýí ãàðàò àâèà

□ **Хөөмий** áóðó àíü ò°íäèéí°ñ ãàðàò àâèà

□ **Íàðìàé** ò°°ìèé áóðó òàìðààð ãàðãàò àâèà

□ **Øàðàé** ò°°ìèé áóðó õîëëíé øàðàæ ãçíýýñ ãàðàò àâèà

**Õ°°ìèé áîë áèçèè ò°ãæèèéí çýññýã çè òýðýãëýò àãààä æèíðýíý
ãàéðàìøèãò ýãøèã**

Àyëàí èñāýđýõ óđëàã

- “Èñāýđýý” áóþó “õèñāýđýý” ãýäýã òîä öïîïí íýđëýäýã.
- “Õèé” / ñàëõè / ãýñýí çãòýé ýçãóóð íýãòýé
- Ííãîçóóä èñāýđýýã
- 1. Øçäíèé èñāýđýý
- 2. Óðóóëûí èñāýđýý
- 3. Òàãíàéí èñāýđýý ãýæ ãóðàâ àíãèèáí ýëãääãã
á°ã°ã ãóðààí ççéèèéí èñāýđýõ àðãûã áçãäèéã íü ýçýìøñýí
õçíèéã , ñòíé ñàéí èñāýđäýã õçíä òîöäîã.

Цуурын урлаг

- **Цуур** нь 3 нүхтэй, уртааш барьж үлээдэг, шүд, уруулын оролцоотойгоор дуугардаг, модон үлээвэр хөгжмийн зэмсэг юм.
- Одоо Монгол угсаатны дунд зөвхөн Алтайн Урианхай ястны дунд үлдэж хоцорсон билээ. модыг хоёр тал гуурслан ухаад хооронд нь утсаар ороож гадуур нь хонины улаан хоолой, эсвэл өлөн гэдэс углаж хатааж хийдэг байна.
- Урианхайчууд цуур хөгжмөө мориныхоо сүүлэнд уяж эвдэрч хугарахаас хамгаалдаг байна

Цуур хөгжим

Махир цуур

Шулуун цуур

Хулсан хуур

Хулсан хуур буюу аман хуур хэмээн нэрлэгддэг энэхүү хөгжмийн зэмсгийг ерийн хулсны өнгөн талаар үйлдэн хийдэг.

Хэлний уг хэсэг буюу их бие талд нүх гарган, түүнд утас бэхлэж уядаг нь хөгжимдөх хөдөлгүүрийн гол хүчин зүйл болдог ажээ.

Утсыг доргион татах, амьсгалын түрэлт таталт хоёрын нарийн зохицолдоо, тоглолтын эв дүйн ураар цуурайлах эгшиг үүсгэн тоглуулдаг нь авъяас шаардсан, уран сайхны мэдрэмжтэй холбоотой учир тоглогчдоос сонордохуйн сонсголтой байхыг шаарддаг аж.

Монгол хөөмий

Тува хөөмий

Шиньжянà уйгар хөөмий

Ховд аймаг

Газрын зураг

Байгалийн хөөмий

Даалгавар 1

- хамгийн хурдан, шаламгай зураг эвлүүлэх

Сурталчилгааны цаг

Шүлэг Ш.Бадарч
Аялгууг С.Батболд “Гэрэлт нарны
хүүхдүүдээ”

Зуны бороо шиг баясгалантай
Өнгийн солонго шиг инээмсэглэлтэй
Жаргалтай Монголын саруул өглөө
Жавхлантай цагийн гэгээн туяа
Бид бол түмний ирээдүй
Гэрэлт нарны хүүхдүүдээ

ҮГИЙН СҮЛЖЭЭ

Босоогоор:

1. Өгүүлэх эрхтэнтэй шүтэлцэх урлагийн нэгэн зүйл урлагийн нэр
2. Аялан исгэрэх урлаг, Амаар таших, дэлдэх урлаг, Хөөмийлэх урлаг, ...урлаг, Аман хуурын урлаг
4. Сэтгэлийн хөдөлгөөний дээд илэрхийлэл
5. Өгүүлэх эрхтэн гэдэг нь хүний биеийн ямар эрхтэнг хэлэх вэ?

Хөндлөнгөөр:

3. "Салхи дэгдээгч" хэмээх нэгэн зүйл урлаг
5. Хөөмийн урлаг хаана үүссэн бэ?

Х							
Ө				Ц			
Ө				У		И	
М				У		Н	
И	С	Г	Э	Р	Э	Э	
Й						Э	
				Х	О	В	Д
				О			
				О			
				Л			
				О			
				Й			

Үнэлгээ:

- Инээмсэглэлээр дүүрэн багуудаа танилцуулъя.

Гэрийн даалгавар

- Өгүүлэхийн эрхтэнтэй шүтэлцэх урлагийг орчин үеийн хөгжмийн урсгалтай холбон Дэлхийд гайхагдах энэ урлагаа хөгжүүлж яваа залуу уран бүтээлчид тэдний уран бүтээлийн талаар өөрсдийн мэдэх сайтаар орж сонирхоорой.

**Хөгжмийн хичээлд
амжилттай оролцсон
хүүхдүүддээ
баярлалаа.**